

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 18.5.2022
JOIN(2022) 24 final

**COMUNICARE COMUNĂ CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL
EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI
COMITETUL REGIUNILOR**

privind analiza deficitelor de investiții în domeniul apărării și calea de urmat

1. Introducere

Șefii de stat sau de guvern din UE, reuniți la Versailles la 11 martie, s-au angajat să își întărească capacitățile de apărare, având în vedere agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei. S-a ajuns la un acord cu privire la următoarele aspecte: 1) creșterea cheltuielilor de apărare; 2) intensificarea cooperării prin proiecte comune; 3) remedierea deficitelor și îndeplinirea obiectivelor în materie de capacități; 4) stimularea inovării, inclusiv prin sinergii între domeniul civil și cel militar și 5) consolidarea și dezvoltarea industriei noastre de apărare, inclusiv a IMM-urilor din acest domeniu. În plus, au invitat *Comisia, în coordonare cu Agenția Europeană de Apărare, să prezinte, până la jumătatea lunii mai, o analiză a deficitelor de investiții în domeniul apărării și să propună eventualele inițiative suplimentare necesare pentru a consolida baza industrială și tehnologică de apărare europeană*. Aceste sarcini au fost incluse și în Busola strategică privind securitatea și apărarea¹, adoptată de Consiliu și aprobată de Consiliul European în martie 2022.

Prezenta comunicare furnizează Consiliului European analiza solicitată astfel încât sporirea cheltuielilor de apărare ale statelor membre să aibă ca rezultat o bază industrială și tehnologică de apărare mult mai puternică a UE, conducând la creșterea efectului de descurajare convențională a oricărui tip de potențial adversar. Bazându-se în special pe comunicarea din cadrul pachetului privind apărarea din 15 februarie 2022², documentul de față oferă statelor membre noi modalități de a-și intensifica achizițiile publice comune, precum și de a colabora cu sectoarele de profil pentru a-și spori capacitatea de producție astfel încât să răspundă nevoilor sporite, pe baza unei cereri consolidate mai previzibile. Percepția cetățenilor în ceea ce privește necesitatea unei acțiuni mai pregnante a UE în domeniul apărării este subliniată în raportul final al Conferinței privind viitorul Europei³.

Astfel de măsuri sunt esențiale având în vedere implicațiile semnificative pe care agresiunea militară neprovocată a Rusiei împotriva Ucrainei le are asupra apărării europene. Revenirea războiului în Europa a pus în lumină efectele anilor de subfinanțare din domeniul apărării, ceea ce a condus la o acumulare de deficite și decalaje în inventarele militare colective, precum și la reducerea capacității de producție în acest sector. Pe lângă corectarea acestei situații, cheltuielile sporite de apărare vor trebui, de asemenea, să abordeze urgent necesitatea pe termen scurt de a reface și de a mări stocurile de apărare, inclusiv pentru a compensa asistența militară acordată Ucrainei.

Statele membre au anunțat creșteri ale bugetelor lor de apărare cu sume suplimentare de ordinul a aproximativ 200 de miliarde EUR în anii următori⁴. Deși aceste creșteri sunt esențiale, există un risc serios ca sumele să nu remedieze deficitele existente dacă acestea vor fi cheltuite într-un mod necoordonat. Prin urmare, statele membre ale UE trebuie nu numai să cheltuiască mai mult, ci și să investească mai bine și mai mult împreună – astfel cum s-a recunoscut în Declarația de la Versailles, precum și în Busola strategică. Numai acționând împreună, statele membre pot maximiza economiile de scară și pot face față costurilor ridicate ale capacităților de vârf, evitând în același timp să concureze pentru o capacitate limitată de aprovizionare și prevenind suprapunerile inutile.

¹ Consiliul Uniunii Europene, 7371/22.

² În special: Comunicare către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: „Contribuția Comisiei la apărarea europeană” [COM(2022) 60 final] din 15 februarie 2022.

³ <https://futureu.europa.eu/pages/reporting?format=html&locale=ro>

⁴ Sumă agregată pe baza informațiilor din surse deschise.

Pe baza experiențelor anterioare, există totuși riscul ca statele membre să opteze pentru soluții naționale, din considerente legate de sectoarele de profil și de securitatea aprovizionării sau, atunci când nu există soluții naționale, să privilegieze soluții „gata de utilizare”⁵ din afara UE, având în vedere urgența, în detrimentul unor posibile soluții la nivelul UE care ar putea avea termene de implementare echivalente. Sectoarele din domeniul apărării pot fi înclinate să își deservească în mod prioritar guvernul național, și nu o bază de clienți mai largă la nivel european. Fără coordonare și cooperare, creșterea investițiilor nu ar face decât să adâncească fragmentarea sectorului european de apărare, să limiteze potențialul de cooperare pe parcursul întregului ciclu de viață al echipamentelor, să intensifice dependențele externe și să împiedice eventual interoperabilitatea. Achizițiile pe termen scurt vor avea un impact pe termen mai lung în această privință, ducând la o reducere a puterii de piață și la pierderea unor oportunități pentru deceniile următoare.

Pe scurt, subfinanțarea persistentă și lipsa de cooperare au generat deficite critice în materie de capacități de apărare, în special în ceea ce privește domeniile de vârf, și au condus la fragmentarea sectoarelor conexe în Europa. Este esențial ca UE să nu repete greșelile din trecut care au condus la ineficiențe, suprapuneri și dependențe, ci să se bazeze pe inițiativele UE în domeniul apărării și pe instrumentele de dezvoltare a capacităților instituite în ultimii ani pentru a consolida cooperarea în materie de apărare a statelor membre. Aceste inițiative – în special Fondul european de apărare (FEA) – vizează reducerea fragmentării pieței europene a apărării și consolidarea coordonării politicilor de apărare ale statelor membre, a planificării și a dezvoltării capacităților, în special prin intermediul cooperării structurate permanente (PESCO), al procesului anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD) și al Planului de dezvoltare a capacităților (PDC). În plus, în Busola strategică se solicită ca, începând din 2022, să se organizeze reuniuni ministeriale anuale în domeniul apărării privind inițiativele UE în domeniul apărării care abordează dezvoltarea capacităților, organizate și prezidate de Înaltul Reprezentant/vicepreședintele Comisiei/șeful Agenției Europene de Apărare, utilizând pe deplin formatele existente. Toate acestea reprezintă pași importanți în direcția bună pentru a aborda deficitele existente, dar trebuie consolidate în continuare, având în vedere noua situație, în special în ceea ce privește investițiile comune și achizițiile publice de capacități de apărare. Astfel de măsuri sunt esențiale pentru a asigura faptul că Europa poate dispune de capacități de apărare mai puternice și cu un grad sporit de interoperabilitate, consolidând în același timp baza industrială și tehnologică de apărare europeană (*European defence technological and industrial base*, EDTIB), ambele fiind esențiale pentru securitatea pe termen lung a Europei și pentru autonomia strategică a acesteia.

Prin urmare, obiectivul general este de a investi:

- **împreună**, prin exploatarea economiilor de scară ce rezultă din proiecte de colaborare și achiziții publice comune. Dezvoltarea în comun de produse și achizițiile grupate reduc prețurile și vor contribui, de asemenea, la prevenirea situației în care statele membre ar concura pentru resursele limitate ale sectoarelor de profil (ceea conduce la creșterea prețurilor sau la excluderea statelor membre mai mici sau mai expuse), asigurându-se astfel solidaritatea. Există asemănări cu situația vaccinurilor împotriva COVID-19 din perioada 2020-2021;
- **mai bine**, prin sprijinirea statelor membre pentru ca acestea să se concentreze asupra capacităților identificate ca fiind prioritare la nivelul UE. Acestea sunt coerente cu cele

⁵ În general, sectoarele din domeniul apărării demarează producția numai pe bază de comenzi ferme, neavând stocuri de produse finite disponibile. Termenul „gata de utilizare” se referă la produse existente, opusul conceptului de a dezvolta noi echipamente.

ale NATO și vor fi, de asemenea, revizuite în lumina orientărilor politice și strategice prevăzute în Busola strategică. Prezenta analiză evidențiază unele deficite urgente în materie de capabilități în contextul strategic modificat și

- **la nivel european**, prin stimularea investițiilor în domeniul apărării care consolidează expansiunea sectoarelor de profil, capacitatea industrială pe termen mai lung și creșterea economică în cadrul Uniunii printr-o industrie europeană de apărare mai competitivă. Consolidarea bazei industriale și tehnologice de apărare europene (EDTIB) a dobândit o importanță strategică în contextul deteriorării mediului geostrategic.

Acest lucru este benefic și pentru NATO, care rămâne fundamentul apărării colective a membrilor săi. Inițiativele UE de promovare a cooperării în domeniul apărării contribuie, de asemenea, la consolidarea unei repartizări transatlantice mai echitabile a sarcinilor și a eficientizării contribuției europene în cadrul NATO. Statele membre își pot utiliza pachetul unic de forțe la nivel național sau în cadrul UE, al NATO, al ONU sau în orice alt cadru. Prioritățile UE în materie de dezvoltare a capabilităților sunt coerente cu cele convenite în cadrul NATO, ținând seama, în același timp, de diferențele de natură și de responsabilități dintre cele două organizații și asigurând consolidarea reciprocă a eforturilor lor respective. Dezvoltarea capabilităților de apărare reprezintă un pilon esențial al dialogului și cooperării consolidate UE-NATO convenite în cadrul declarațiilor comune din 2016 și 2018.

Prezenta comunicare comună analizează: a) cheltuielile de apărare în cadrul UE, b) deficitele în materie de capabilități și la nivel de industrie care trebuie abordate, în special cele mai urgente, c) modalitățile de abordare a acestora și d) opțiunile de consolidare a aprovizionării cu capabilități de apărare.

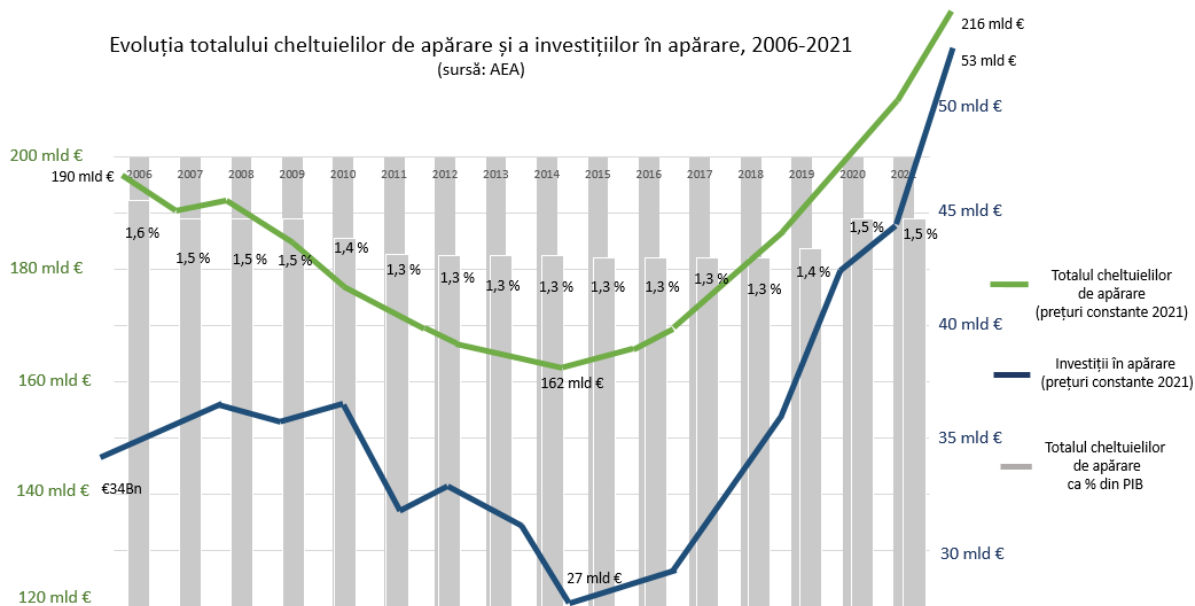
2. Cheltuielile de apărare în UE și nivelurile insuficiente de investiții

Ca răspuns la noile amenințări la adresa securității, în 2022 majoritatea statelor membre au anunțat creșteri substanțiale ale bugetelor lor de apărare, în unele cazuri depășind chiar 2 % din PIB. Acest fapt se înscrie într-o tendință ascendentă ce a început cu câțiva ani în urmă. În 2020, statele membre au cheltuit împreună peste 200 de miliarde EUR pentru apărare⁶, iar în 2021 se estimează că totalul cheltuielilor lor a ajuns la un nivel de 220 de miliarde EUR. Aceste evoluții recente urmează însă după o perioadă prelungită de reduceri substanțiale ale cheltuielilor de apărare în contextul crizei economice și financiare din perioada 2007-2008; de la 183 de miliarde EUR în 2008 la 159 de miliarde EUR în 2014⁷, cheltuielile revenind la nivelurile anterioare crizei doar în 2018-2019 (a se vedea graficul de mai jos). Între 2009 și 2018, reducerile operate de statele membre corespund unui deficit de investiții agregat de aproximativ 160 de miliarde EUR față de nivelul cheltuielilor din 2008⁸.

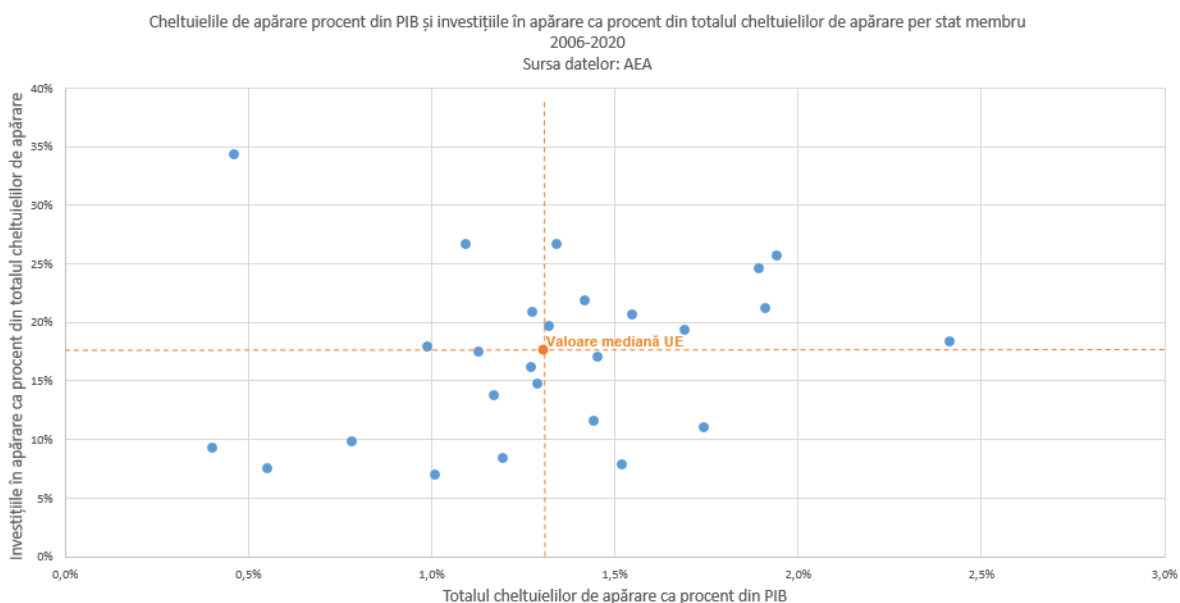
⁶ Date furnizate de Agenția Europeană de Apărare, AEA: [eda-defence-data-report-2019-2020.pdf \(europa.eu\)](https://www.euratlantic.eu/eda-defence-data-report-2019-2020.pdf). (nu sunt incluse date despre DK).

⁷ Date în materie de apărare furnizate de AEA 2019-2020, în monedă constantă 2020.

⁸ Date furnizate de AEA pe baza procesului anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD).

Acest lucru, alături de tendința structurală de creștere a costurilor sistemelor de apărare și de axarea pe operațiuni rapide în unele state membre, a condus la reduceri drastice ale volumului total al forțelor naționale, ale cantităților de echipamente și ale stocurilor – în prezent diminuate și mai mult de sprijinul acordat Ucrainei. Prin urmare, capacitatea operativă de a exploata întregul spectru și la intensitate mare a fost neglijată, iar deficitele existente și capacitățile de ultimă generație lipsă au fost acoperite, la nevoie, de aliații NATO din afara UE, în special de SUA.

În plus, în ultimul deceniu, SUA – și, fapt mai îngrijorător, Rusia – și-au majorat bugetele de apărare într-un ritm mult mai ridicat decât Europa. Este frapantă majorarea într-o măsură și mai mare, în aceeași perioadă, a bugetului de apărare al Chinei. În perioada 1999-2021, cheltuielile de apărare combinate ale UE au crescut cu 19,7 %, față de 65,7 % în cazul SUA,

292 % în cazul Rusiei și 592 % în cazul Chinei⁹. Acest lucru nici măcar nu ține seama de subestimarea semnificativă a cheltuielilor de apărare ale Chinei și Rusiei, deoarece puterea de cumpărare a bugetului acestora este mai mare decât cea care ar rezulta din conversia bazată pe cursurile de schimb. Pe baza parității puterii de cumpărare, bugetele de apărare ale Rusiei și Chinei pentru 2021 sunt estimate la 178 de miliarde USD și, respectiv, 332 de miliarde USD¹⁰. În plus, în Statele Unite, China și Rusia, ponderea investițiilor în cheltuielile de apărare este semnificativ mai mare decât cea a statelor membre ale UE.

Deși nu există o țință obligatorie din punct de vedere juridic în privința nivelului cheltuielilor naționale de apărare ale statelor membre, marea majoritate a acestora au convenit, în cadrul NATO și/sau al cooperării structurate permanente (PESCO), asupra obiectivului de a-și spori cheltuielile de apărare¹¹. Ca termen de comparație: dacă toate statele membre ar fi cheltuit 2 % din PIB-ul lor pentru apărare, cu o pondere de 20 % din această sumă dedicată investițiilor, din 2006 până în 2020, acest lucru ar fi condus la o sumă suplimentară de aproximativ 1 100 miliarde EUR pentru apărare, din care aproximativ 270 de miliarde EUR pentru investiții¹².

În plus, cheltuielile europene de apărare au înregistrat în trecut un nivel mai scăzut de eficiență și de realizări în comparație cu cele ale aliaților și ale concurenților noștri. Se estimează că lipsa de cooperare între statele membre în domeniul apărării costă zeci de miliarde EUR pe an¹³. În pofida creșterii cheltuielilor europene în domeniul apărării în 2020, a existat un nou nivel minim, și anume doar 11 %¹⁴ din investiții au fost cheltuite în colaborare – mult sub pragul de 35 % convenit de statele membre în cadrul AEA și stabilit în cadrul cooperării structurate permanente – comparativ cu nivelul de 89 % din cheltuieli care s-au făcut din perspectivă națională. Lipsa de cooperare a dus la suprapuneri inutile și la o multiplicare a sistemelor de apărare de același tip în cadrul UE. În plus, în timp ce în 2020 cheltuielile combinate ale statelor membre destinate cercetării și tehnologiei (C&T) în domeniul apărării s-au ridicat la 2,5 miliarde EUR, această sumă reprezintă doar 1,2 % din totalul cheltuielilor lor de apărare, cu mult sub pragul de 2 % convenit în cadrul AEA și stabilit ca angajament cu caracter mai strict în cadrul PESCO¹⁵.

3. Deficitele din industria apărării

Baza industrială europeană este compusă dintr-un număr mare de contractanți principali, de întreprinderi cu capitalizare medie și de întreprinderi mici și mijlocii care dezvoltă și produc cea mai mare parte a tehnologiilor avansate și a capabilităților de apărare de care au nevoie forțele armate ale statelor membre și pe care acestea le-ar putea achiziționa. În ansamblu, cifra de afaceri anuală estimată a sectorului apărării din UE se ridică la aproape 84 de miliarde

⁹ SIPRI

¹⁰ Sursa: *Military Balance 2022*.

¹¹ Angajamentul PESCO #1 este „majorarea periodică a bugetelor pentru apărare în termeni reali, în vederea realizării obiectivelor convenite”. În 2006, miniștrii apărării din cadrul NATO au depus eforturi să aloce 2 % din PIB-ul național pentru apărare, din care 20 % pentru investiții. În 2014, în cadrul reuniunii la nivel înalt din Țara Galilor, șefii de stat și de guvern au convenit ca, în decurs de un deceniu, să se îndrepte către îndeplinirea nivelului orientativ al cheltuielilor pentru apărare de 2 % din PIB.

¹² Ambele estimări se bazează pe datele furnizate de AEA (fără DK).

¹³ [Fondul european de apărare \(FEA\) \(europa.eu\)](https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/eda---defence-data-report-2019-2020.pdf)

¹⁴ Date furnizate de 11 state membre.

¹⁵ <https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/eda---defence-data-report-2019-2020.pdf>

EUR, sprijinind în mod direct peste 196 000 de locuri de muncă de înaltă calificare și peste 315 000 de locuri de muncă în mod indirect¹⁶.

În pofda competitivității globale a sectorului, există dificultăți și deficite. Întreprinderile din domeniul apărării sunt încă structurate în principal pe model național, beneficiind de o relație strânsă cu guvernele naționale. Această structură a pieței, combinată cu un nivel scăzut al cheltuielilor de investiții, a avut ca rezultat o serie de actori naționali care își desfășoară activitatea pe piețe de dimensiuni reduse, producând, prin urmare, volume mici¹⁷. O serie de măsuri de consolidare la nivel național și european nu au avut nici pe departe anvergura măsurilor de consolidare a sectorului apărării din SUA.

Prin urmare, EDTIB rămâne foarte fragmentată, în special în afara sectorului aeronautic și al rachetelor. Fragmentarea reduce considerabil capacitatea de a îmbunătăți competitivitatea EDTIB prin punerea în comun a cercetării și dezvoltării și prin economii de scară în producție. În plus, în cazul unor echipamente esențiale de apărare pentru care EDTIB nu oferă soluții autohtone, suntem dependenți de producătorii din țări terțe.

Cauzele profunde ale dificultăților EDTIB sunt reprezentate de deficitele legate de faptul că statele membre subfinanțează investițiile în domeniul apărării și de fragmentarea cheltuielilor, precum și de faptul că o parte foarte importantă a cheltuielilor statelor membre nu este investită în EDTIB, chiar și atunci când există produse fabricate în UE. Cu titlu indicativ, se estimează că, în perioada 2007-2016¹⁸, peste 60 % din bugetul european destinat achizițiilor publice în domeniul apărării a fost cheltuit pentru importuri militare din afara UE, cu controalele sau restricțiile aferente din partea țărilor terțe¹⁹.

Revenirea la conflicte de mare intensitate și la o amenințare teritorială sporită necesită o reconversie a ecosistemului industrial de apărare în UE, pentru a garanta securitatea aprovizionării și consolidarea capacităților de producție, acolo unde este necesar, sau o viteză superioară pentru a ajunge în faza de expansiune. În plus, în ceea ce privește tehnologiile disruptive care au potențialul de a schimba radical teatrele de operații și echipamentele în viitor (de exemplu, inteligența artificială, tehnologiile cuantice), cauzele profunde descrise riscă să afecteze competitivitatea EDTIB pe termen lung și capacitatea sa de a dezvolta capabilități avansate (de exemplu, sisteme hipersonice, luptă colaborativă).

¹⁶ Sursa: Estimări ale AEA pe baza datelor furnizate de Asociația Industriilor Aeronautice și de Apărare din Europa (ASD).

¹⁷ Cea mai mare societate este Airbus (societate transeuropeană), urmată de o serie de mari întreprinderi din FR, IT, DE, SE. Cea mai mare parte a bazelor industriale și tehnologice de apărare ale statelor membre este reprezentată de o platformă mai mică de producători, furnizori și subfurnizori de echipamente. Numărul total de IMM-uri din UE care își desfășoară activitatea în cadrul lanțurilor de aprovizionare aflate pe mai multe niveluri, adesea transfrontaliere, în domeniul apărării, este estimat la 2 500. Acestea deservesc clienți din domeniul apărării terestre (39,6 %), aeriene (30,5 %), maritime (18,7 %), cibernetice (7,8 %) și spațiale (3,4 %).

¹⁸ Cu excepția anului 2013 (cifrele aferente SUA nu sunt disponibile în anul respectiv); cifrele privind importurile/exporturile includ atât UK, cât și DK [sursa: Departamentul de Stat al SUA (prin intermediul *The poison pill: EU defence on US terms?*, EUISS, D. Fiott)]; Cifrele UE includ UK, dar nu și DK (sursa: date în domeniul apărării furnizate de AEA, ajustate în funcție de ratele de conversie ale Eurostat).

¹⁹ De exemplu, prin intermediul Programului de stimulare a redotării în Europa (*European Recapitalization Incentive Program*, ERIP), instituit în 2018 de SUA pentru a favoriza înlocuirea echipamentelor tradiționale sovietice, unele țări europene au beneficiat de subvenții în valoare de 277 de milioane USD, ceea ce a permis SUA să vândă arme în valoare de 2,5 miliarde USD.

4. Deficitul în materie de capacități

În Busola strategică s-a identificat ambiția generală a UE „de a dezvolta în continuare forțe care acoperă întregul spectru care să fie agile și mobile, interoperabile, avansate din punct de vedere tehnologic, eficiente din punct de vedere energetic și reziliente”. De asemenea, s-a reamintit că au fost deja identificate deficite critice de capacități indispensabile pentru a permite Uniunii să își asume întreaga gamă de sarcini legate de politica de securitate și apărare comună (PSAC) prevăzute în tratat, în special cele cu un spectru mai ridicat de intensitate. Remedierea acestor deficite este inclusă în prioritățile stabilite de statele membre în Planul de dezvoltare a capacităților din 2018, care va fi revizuit în lumina Busolei strategice și va rămâne o referință esențială pentru coerența dintre inițiativele UE în domeniul apărării²⁰.

Pentru a aborda aceste priorități, se oferă sprijin financiar prin FEA, contribuindu-se la dezvoltarea factorilor de sprijin strategici și a capacităților majore²¹, în timp ce statele membre colaborează, de asemenea, pentru a le aborda prin intermediul a 60 de proiecte în cadrul PESCO.

Comisia și Agenția Europeană de Apărare (AEA) au analizat deficitele de investiții în domeniul apărării. În acest context, AEA a prezentat statelor membre o analiză a deficitelor în materie de investiții care trebuie remediate pe termen scurt, mediu și lung, pe trei direcții de acțiune: 1) să fie pregătite (creșterea gradului de pregătire, inclusiv refacerea stocurilor în contextul sprijinului acordat Ucrainei); 2) să își sporească forțele și capacitățile existente și 3) să își consolideze și să își modernizeze capacitățile, pe baza priorităților UE în materie de capacități convenite și pe baza informațiilor furnizate în cadrul CARD (a se vedea anexa).

Având în vedere gradul ridicat de amenințare la adresa securității și pe baza analizei coordonate a Comisiei și a AEA, Comisia și Înalțul Reprezentant propun să se pună accentul pe următoarele deficite, cele mai urgente în materie de capacități, ce pot fi abordate de industria europeană de apărare:

²⁰ Planul de dezvoltare a capacităților (PSC) este instrumentul UE de stabilire a priorităților pentru dezvoltarea capacităților de apărare. Aceasta ia în considerare deficitele militare legate de misiunile PSAC de instruire militară (și anume operațiile care intră în domeniul de aplicare al articolului 43 din TUE) identificate prin intermediul procesului privind obiectivul global, precum și lecțiile identificate în misiuni și operații, luând în considerare, de asemenea, tendințele tehnologice pe termen mediu și lung și nevoile de apărare națională. Procesul privind obiectivul global este cadrul stabilit pentru identificarea deficitelor militare (obiectivele în materie de capacități cu impact ridicat – *High Impact Capability Goals*, HICG) pe baza unor scenarii ilustrative derivate din nivelul de ambiție militară al politicii de securitate și apărare comune. Aceste obiective HICG contribuie la PDC. Procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea (CARD) monitorizează modul în care statele membre urmăresc aceste priorități în planificarea lor națională în domeniul apărării, pentru a identifica oportunități de colaborare. Până în prezent au fost identificate șase domenii de interes specifice de cooperare, și anume: tancuri principale de luptă, sisteme de luptă individuale avansate, nave de suprafață din categoria patrulare, sisteme anti-aeronave fără pilot la bord, aplicații de apărare spațiale și mobilitatea militară. Aceste eforturi sunt coerente cu cerințele care decurg din procesele NATO respective, în special din Procesul NATO de planificare a apărării, și vor spori gradul de pregătire, soliditatea și interoperabilitatea pachetului unic de forțe ale statelor membre.

²¹ De exemplu, proiectul european MALE RPAS (drone de altitudine medie, cu anduranță mare), sistemele antidrone, capacitatea de monitorizare situațională a spațiului, sistemele de alertă timpurie, capacitățile de ultimă generație de atac la sol de precizie, dezvoltarea de tehnologii și sisteme de apărare cibernetică și sprijinirea de proiecte în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii inovatoare.

1. **refacerea stocurilor:** să se asigure disponibilitatea forțelor armate de luptă și să se coordoneze cererile naționale concurente, evitându-se o spirală a prețurilor și garantându-se că țările cele mai expuse au acces la capacitățile necesare;
2. **înlocuire:** să se elimine treptat sistemele moștenite din era sovietică aflate încă în uz în cadrul forțelor armate ale UE și să se înlocuiască cu soluții europene (cum ar fi: tancuri principale de luptă, vehicule blindate de luptă, vehicule de luptă pentru infanterie, transportoare blindate de trupe, artilerie grea etc.), ca parte a unui efort mai amplu de consolidare a capacităților existente și de sprijinire a interoperabilității, precum și de consolidare a securității aprovizionării;
3. **consolidare:** să se consolideze sistemele de apărare aeriană și antirachetă multistratificate ale statelor membre, începând cu sistemele cu rază medie de acțiune ale statelor cele mai expuse. Apărarea zonelor populate, a forțelor armate și/sau a infrastructurii critice împotriva amenințărilor aeriene și a rachetelor reprezintă o provocare majoră în noua situație de securitate.

În afară de aceste deficite în materie de capacități, care constituie o urgență, Comisia și Înalțul Reprezentant propun să se depună eforturi în direcția capacităților strategice pe termen mediu și lung enumerate în continuare, scopul fiind îmbunătățirea capacităților de apărare ale Europei în fața amenințărilor persistente:

- **domeniul aerian:** dezvoltarea și operaționalizarea sistemului „Eurodrone” de altitudine medie (MALE RPAS) – care face parte dintr-o serie de proiecte desfășurate în cadrul cooperării structurate permanente (PESCO) și al Fondului european de apărare (FEA) – au căpătat o importanță din ce în ce mai mare. Pe termen scurt și mediu, prioritatea o constituie modernizarea și extinderea capacităților de alimentare în aer și a flotelor de aeronave existente, dezvoltarea unei apărări aeriene multistratificate capabile de o gestionare integrată, precum și dezvoltarea și achiziționarea de capacități antidrone și de drone de dimensiuni medii folosite ca armă. Pe termen mediu și lung, modernizarea sistemelor antiacces/de interdicție zonală și a flotei de aeronave de luptă multifuncționale din UE este un alt domeniu în care statele membre intenționează să efectueze noi investiții și în care o abordare coordonată ar contribui la optimizarea resurselor, inclusiv în vederea dezvoltării noii generații de sisteme.
- **domeniul terestru:** modernizarea și extinderea stocului existent de tancuri principale de luptă și de vehicule blindate de luptă, precum și a sistemelor de nouă generație a devenit o urgență pentru numeroase state membre, în contextul revenirii războiului la scară largă și de mare intensitate în Europa. Consolidarea capacităților de luptă terestră ar trebui să includă capacitățile de sprijin în luptă, în special o gamă largă de sisteme antitanc și de artilerie, cu accent pe atacul de precizie și pe contraartilerie.
- **domeniul maritim:** consolidarea în continuare a forțelor navale ale statelor membre își păstrează importanța critică, deoarece Marea Neagră, Marea Baltică și Marea Mediterană sunt ținta unui număr tot mai mare de dispute și este necesar să se consolideze capacitățile de proiecție a forței și a puterii, precum și capacitățile de interdicție zonală și de apărare de coastă. Printre acestea se numără fregatele, submarinele și corvetele de patrulare, scopul urmărit fiind asigurarea securității maritime. Pe termen mediu și lung, navele interconectate de înaltă performanță, a căror acțiune este amplificată de platforme fără echipaj uman pentru controlul de suprafață și subacvatic și de războiul electronic, vor aduce beneficii capacităților de informații, supraveghere și recunoaștere (ISR) și protecției liniilor maritime de comunicație.

- **spatiu (conectivitate, supraveghere, protecție)**: războiul din Ucraina a oferit o nouă demonstrație a importanței conectivității securizate prin satelit, inclusiv a unui program european de conectivitate cu grad ridicat de reziliență, care să includă criptarea cuantică, precum și observarea terestră spațială ca factori de sprijin critici. Optimizarea sinergiilor cu programul de conectivitate spațială al UE este unul dintre avantajele colaborării în acest context. Protecția infrastructurii spațiale a UE împotriva amenințărilor (cunoașterea situației spațiale) constituie, de asemenea, o prioritate din ce în ce mai mare. La rândul lor, și activele spațiale pot constitui un factor de sprijin esențial pentru asigurarea unui sistem solid de alertă timpurie, necesar pentru detectarea plecării rachetelor (balistice sau hipersonice, de exemplu) și pentru urmărirea acestora.
- **apărarea cibernetică**: pentru a contracara riscul tot mai mare de atacuri cibernetice din partea actorilor statali în contextul concurenței geopolitice, UE și statele sale membre ar putea lansa acțiuni în direcția dezvoltării unei capacități de apărare cibernetică care să acopere întregul spectru (de la cercetare, detectare și protecție până la răspuns, inclusiv capacități de apărare activă). Acestea cuprind capacități de conștientizare a situației amenințărilor la adresa securității cibernetice și de schimb de informații [bazându-se inclusiv pe sinergiile potențiale cu o infrastructură de „Scut cibernetic” european compus din centre de operațiuni pentru securitate (*Security Operation Centres - SOC*)²²], capacități de comandă și control al operațiilor și misiunilor militare reziliente din punct de vedere cibernetic și interoperabile, activități de formare și exerciții în domeniul securității cibernetice și forțe de rezervă în acest domeniu la nivel național. În aceste domenii, UE poate asigura o platformă de cooperare între serviciile UE și statele membre, inclusiv sinergii cu programele relevante ale UE.

În plus, războiul din Ucraina a reafirmat importanța unei logistici eficace și eficiente, inclusiv a întreținerii, susținerii și circulației forțelor, echipamentelor și materialelor către, dinspre și pe teatrul de operații. Comisia a accelerat execuția bugetului pentru **mobilitate militară** din cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei (MIE) și este pregătită să îl concentreze la începutul perioadei, în limitele stabilite de CFM. Sunt necesare investiții sporite mai ales în infrastructura de transport. Consultările cu statele membre cu privire la proiectele de infrastructură de transport cu dublă utilizare pe care le au în vedere și numărul foarte mare de cereri de cofinanțare depuse în cadrul primei cereri de propuneri demonstrează necesitatea unui buget mai mare, precum și capacitatea de a-l utiliza. UE ar trebui să se bazeze pe activitățile sale desfășurate în vederea sporirii mobilității militare, consolidând capacitatea strategică și tactică de transport terestru, aerian și maritim, precum și pe sinergiile civile/militare din domeniile transporturilor, al rezilienței și al eficienței energetice și, în sens mai larg, să sporească sinergiile dintre capacitățile existente în materie de protecție civilă și de gestionare a frontierelor și nevoile de apărare.

5. Cadrul consolidat de cooperare în domeniul apărării

Pentru a elimina aceste deficite, Comisia și Înaltul Reprezentant propun calea de urmat descrisă mai jos pentru a coordona și a lua măsuri de stimulare a achizițiilor comune de echipamente de apărare, începând cu refacerea stocurilor, care reprezintă principala urgență. În felul acesta s-ar completa actualele inițiative bazate pe colaborare ale UE din domeniul apărării, cum ar fi cele din cadrul FEA și PESCO, precum și sinergiile cu alte programe ale

²² Comunicarea comună intitulată „Strategia de securitate cibernetică a UE pentru deceniul digital”, JOIN(2020) 18 final, secțiunea 1.2; strategia de securitate cibernetică face parte din abordarea de ansamblu prevăzută în Strategia privind o uniune a securității.

UE. Industria europeană de apărare are o ofertă competitivă de capacități și produse în toate aceste domenii.

Reușita oricărei inițiative a UE din domeniul apărării depinde de angajamentul statelor membre de a cheltui mai bine – mai precis, de a investi, a achiziționa și a conlucra în interesul comun. Abordarea propusă, bazată pe cooperare, este esențială pentru raționalizarea și consolidarea atât a cererii europene din domeniul apărării (programare și achiziții publice), cât și a ofertei din acest domeniu (dezvoltare și producție).

5.1. Măsuri imediate: un grup operativ pentru sprijinirea coordonării

Pentru a răspunde acestor necesități imperioase, Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției vor înființa rapid un **grup operativ pentru achiziții publice comune în domeniul apărării**, care urmează să colaboreze cu statele membre pentru a le ajuta să își coordoneze necesarul de achiziții publice pe termen foarte scurt astfel încât să facă față noii situații în materie de securitate. Inițial, grupul operativ se va concentra pe deconflictualizare și coordonare, în încercarea de a evita o cursă pentru obținerea de comenzi, care ar conduce la creșterea accelerată a prețurilor, la concentrarea excesivă a cererilor în același interval de timp, la probleme de aprovizionare și la situația în care statele membre mai expuse întâmpină greutăți legate de procurarea articolelor indispensabile; în felul acesta se evită posibilele conflicte dintre eforturile naționale depuse în paralel în materie de achiziții publice. Aceste acțiuni ar putea include centralizarea colectării de informații, furnizarea de sprijin metodologic și coordonarea sau gestionarea achizițiilor. Grupul operativ ar urma, de asemenea, să efectueze o estimare agregată a nevoilor și să cartografieze capacitățile de producție industrială ale UE necesare pentru a răspunde nevoilor, precum și să sprijine extinderea acestor capacități.

În cadrul grupului operativ și în parteneriat cu Comisia, AEA ar putea deja să faciliteze astfel de achiziții comune pe termen foarte scurt, bazându-se pe expertiza și experiența sa din acest domeniu²³. Grupul operativ ar urma să își coordoneze acțiunile și cu celula de schimb de informații instituită în cadrul SEAE/Statului-Major al UE, pentru a facilita coordonarea asistenței militare acordate Ucrainei, astfel încât să ajute statele membre să achiziționeze cele mai urgente articole necesare pentru refacerea stocurilor.

5.2. Instrumentul UE pe termen scurt pentru consolidarea capacităților industriale de apărare prin achiziții publice comune

După cum s-a indicat, dacă nu există coordonare și cooperare, creșterea investițiilor statelor membre ar accentua fragmentarea sectorului european al apărării, ar limita potențialul de cooperare pe parcursul întregului ciclu de viață al echipamentelor, ar agrava dependențele externe și ar putea îngreuna interoperabilitatea. Achizițiile pe termen scurt vor avea un impact pe termen mai lung în această privință, ducând la o reducere a puterii de piață și la pierderea unor oportunități pentru deceniile următoare.

În domeniul apărării, statele membre trebuie să își restabilească de urgență gradul de pregătire de luptă în materie de apărare, având în vedere situația pe planul securității și transferurile efectuate deja către Ucraina. Refacerea stocurilor de materiale le-ar permite mai ales să acorde o asistență suplimentară Ucrainei. În prezent, statele membre care furnizează asistență militară Ucrainei pot beneficia de o rambursare financiară prin intermediul Instrumentului european pentru pace. Cu toate acestea, pe măsură ce își refac stocurile și își reconstituie

²³ În conformitate cu articolul 42 alineatul (3) din TUE, AEA este „Agenția din domeniul dezvoltării capacităților de apărare, cercetare, achiziții și armament ...”. Sarcinile AEA sunt definite la articolul 45 din TUE, care prevede că, sub autoritatea Consiliului, Agenția Europeană de Apărare are ca misiune „(b) să promoveze armonizarea necesităților operaționale și adoptarea de metode de achiziție performante și compatibile [...]”.

rezervele de echipamente, statele membre ar trebui să profite de ocazie pentru a atinge acest obiectiv într-un spirit de colaborare, deoarece ar obține un raport calitate-preț mai bun prin valorificarea economiilor de scară și ar spori interoperabilitatea. Astfel, este necesar, de asemenea, să se extindă și să se consolideze în continuare baza industrială și tehnologică de apărare europeană (EDTIB).

În acest scop, Comisia va propune un instrument specific pe termen scurt, conceput într-un spirit de solidaritate, pentru a stimula statele membre care sunt dispuse să desfășoare achiziții comune să elimine, pe bază de colaborare, deficitele cele mai urgente și critice, în special cele create de răspunsul la agresiunea actuală. Noul instrument ar contribui la consolidarea achizițiilor publice comune în domeniul apărării și, prin finanțarea acordată de Uniune în acest scop, la consolidarea și reformarea capacităților lor industriale din domeniul apărării. Sprijinul financiar al UE ar trebui să mobilizeze noi investiții în domeniul apărării din partea statelor membre și să fie benefic pentru baza industrială europeană, asigurând totodată capacitatea statelor membre ale UE de a acționa și de a realiza o mai mare interoperabilitate.

Noul instrument ar trebui să rămână simplu și direct în ceea ce privește implementarea, dar să fie condiționat de îndeplinirea unor criterii specifice de către statele membre, cum ar fi participarea a cel puțin trei state membre la achizițiile publice comune. Pentru implementarea acestui nou instrument, Comisia se va baza pe asistența furnizată de grupul operativ.

Comisia este pregătită să investească 500 de milioane EUR pe o perioadă de doi ani (2022-2024) în această schemă. În acest scop, Comisia va propune colegiitorilor să lanseze o procedură accelerată de adoptare a unui regulament de instituire a acestui instrument și de majorare a bugetului aferent acestuia.

5.3. Un cadru al UE pentru achizițiile publice comune în domeniul apărării

Dincolo de nevoile urgente pe termen scurt legate de noua paradigmă de securitate, este necesar să se avanseze către un cadru al UE pentru achiziții publice comune în domeniul apărării. Datorită Fondului european de apărare, UE dispune de un instrument puternic de stimulare a activităților de C&D colective și desfășurate în comun în domeniul apărării până la faza de prototip. AEA are competența de a efectua achiziții publice comune și efectuează deja astfel de achiziții, însă ar trebui să fie consolidată pentru ca UE să dispună de o capacitate de a realiza achiziții publice comune pe deplin adecvată scopului.

În acest context, Comisia va propune, în al treilea trimestru al anului 2022, un regulament privind un **program european de investiții în domeniul apărării** (*European Defence Investment Programme* - EDIP). Programul va avea ca scop stabilirea condițiilor și a criteriilor de îndeplinit de către statele membre pentru a forma consorții considerate drept **consorții europene pentru capacitățile de apărare** (*European Defence Capability Consortium* - EDCC), care vor achiziționa în comun, pentru uzul statelor membre participante, capacități de apărare dezvoltate în colaborare în cadrul UE, potențial vizate de scutirea de TVA. Acest nou mecanism ar urma să completeze opțiunile conexe existente sub egida AEA, dar s-ar putea dovedi util și pentru proiecte din cadrul PESCO.

Pentru cooperarea bazată pe cercetarea și dezvoltarea (C&D) unui produs nou, EDCC ar beneficia și de flexibilitatea prevăzută la articolul 13 litera (c) din Directiva privind achizițiile publice în domeniul apărării, inclusiv, după caz, în ceea ce privește toate sau o parte din etapele ulterioare ale întregului ciclu de viață al produsului.

Un EDCC ar crea un element de cooperare foarte puternic și ar aduce beneficii suplimentare, precum interoperabilitatea de-a lungul întregului ciclu de viață, armonizarea procedurilor și a programelor de formare pentru exploatare, întreținere, reparații și revizie, precum și economii

de scară. Scutirea de TVA s-ar aplica și exploataării, întreținerii și scoaterii din înzestrare, care reprezintă un cost major pe parcursul ciclului de viață al echipamentelor de apărare. Capacitățile achiziționate prin intermediul unui EDCC ar fi disponibile spre utilizare de către statele membre la nivel național sau în cadrul misiunilor și operațiilor PSAC, precum și în cadrul ONU sau al NATO. EDCC ar putea îndeplini și rolul de mecanism de facilitare a sinergiilor și a agregării cererii de capacități care răspund nevoilor UE în materie de protecție civilă, de gestionare a frontierelor și de apărare.

Regulamentul EDIP ar putea contribui la ancorarea viitoarelor proiecte comune de dezvoltare și de achiziții publice de mare interes comun pentru securitatea statelor membre și a Uniunii și, prin extinderea logicii instrumentului pe termen scurt, a posibilei intervenții financiare a Uniunii aferente acestora, în scopul consolidării bazei industriale europene de apărare, în special pentru proiectele pe care niciun stat membru nu le-ar putea dezvolta sau achiziționa singur.

5.4 Către o programare strategică și achiziții publice comune ale UE în domeniul apărării

Pe lângă mecanismele și de instrumentul de stimulare a cooperării „în aval”, este de o importanță capitală să se propună o coordonare mai ambițioasă „în amonte”. Este necesară o acțiune coordonată la nivelul UE pentru a se evita 27 de abordări naționale necoordonate. Procesele și abordarea aplicate în prezent nu permit nici o abordare globală, nici o ierarhizare suficient de clară a priorităților. Dat fiind că statele membre vor începe să își adapteze procesele de planificare pentru a ține seama de noul peisaj al securității, este extrem de important să se stabilească o abordare mai structurată – o programare strategică și achiziții publice comune ale UE în domeniul apărării – pentru a realiza acest nou obiectiv ambițios într-un mod coordonat. Abordarea ar trebui să se bazeze pe procesele și structurile existente, fiind necesar să se asigure coerența acestora cu procesul de planificare al NATO.

În acest scop, s-ar putea avea în vedere o funcție comună a UE de programare și de achiziții publice în domeniul apărării, cu participarea statelor membre, a Înalțului Reprezentant/șefului agenției și a Comisiei. Această funcție ar asigura o programare multianuală comună cuprinzătoare – pe baza perspectivei multianuale a FEA și în funcție de stabilirea precisă a nevoilor și a specificațiilor în cadrul acestui fond – și ar acționa ca organism central de achiziție pentru achizițiile comune ale UE, ajutând statele membre să efectueze achiziții comune, inclusiv în avalul proiectelor finanțate de FEA.

În acest sens, activitatea grupului operativ prevăzut la secțiunea 4.1 ar putea reprezenta un proiect-pilot pentru o astfel de funcție în viitor.

5.5 Consolidarea capacității industriale a Europei în domeniul apărării

Consolidarea cooperării europene din domeniul apărării necesită, de asemenea, un plan de acțiune solid care să ofere claritate și vizibilitate industriei de apărare pentru a investi, a moderniza și a extinde capacitatea de producție a UE în domeniul apărării, permițându-i, în același timp, să anticipeze și să abordeze potențialele blocaje din lanțul de aprovizionare și să asigure securitatea aprovizionării UE cu privire la capacitățile de apărare.

Comisia va sprijini eforturile depuse de industria de apărare pentru a-și moderniza liniile de producție și procesele de fabricație, a extinde capacitățile de producție, a reduce dependențele critice și a elimina blocajele critice.

În această perspectivă, Comisia, în cooperare, după caz, cu AEA, propune să se aplice mai multe măsuri:

- **cartografierea detaliată a actualelor capacități de producție industrială ale UE și a celor suplimentare necesare**, inclusiv pe baza eforturilor depuse în prezent în cadrul Strategiei industriale și în alte foruri (de exemplu, lucrările AEA privind activitățile strategice cheie²⁴). Obiectivul ar fi obținerea unei viziuni de ansamblu comune asupra capacității de producție și a nevoilor care trebuie să fie satisfăcute pentru a asigura securitatea aprovizionării la nivel european pentru statele membre, inclusiv pentru cele mai expuse;
- să aibă în vedere posibilitatea de a permite industriei de apărare să aibă **acces la materiile prime critice (MPC)** și la alte componente-cheie în perioade de criză, inclusiv la mașini-unelte necesare pentru producție. Comisia va prezenta o inițiativă privind materiile prime critice, inclusiv măsuri legislative, care va viza consolidarea rezilienței și a securității aprovizionării UE în ceea ce privește MPC, inclusiv în domeniul apărării;
- se vor lua în considerare măsuri în ceea ce privește **competențele specifice domeniului apărării**, inclusiv competențele cibernetice, pentru a se asigura că industria de apărare are acces la forța de muncă necesară și că o poate păstra, în special în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STIM), precum și în orice alt domeniu legat de actualul efort extraordinar de extindere a capacităților de producție. Se va acorda o atenție deosebită atragerii tuturor talentelor și competențelor;
- Comisia va elabora măsuri suplimentare (printre altele, cereri coordonate între instrumentele UE existente și împrumuturile BEI) pentru a sprijini tehnologiile critice și capacitățile industriale prin dezvoltarea de proiecte strategice;
- Comisia va lua în considerare posibile modificări ale cadrului pentru cercetarea și inovarea cu dublă utilizare pentru a îmbunătăți sinergiile dintre instrumentele civile și cele din domeniul apărării.

5.6 Susținerea efortului în materie de cercetare și dezvoltare C&D

În prezent, Fondul european de apărare este programul UE de C&D în domeniul apărării. Cu toate acestea, având în vedere noua paradigmă de securitate și alinierea fără precedent a majorării cheltuielilor de apărare, **FEA ar trebui să aibă capacitatea de a răspunde noilor nevoi.**

Este deosebit de important să se stabilească o planificare atentă în vederea sprijinirii activităților din domeniul C&T și C&D bazate pe colaborare²⁵, pregătindu-se terenul pentru viitoarele achiziții și capabilități comune și evitându-se crearea de noi dependențe față de țări terțe care ar putea slăbi securitatea aprovizionării și securitatea informațiilor forțelor armate ale UE, în special pe durata unui conflict militar.

²⁴ Activitățile strategice cheie ale AEA sensibilizează și promovează o înțelegere comună, în rândul statelor membre, al instituțiilor UE și al entităților din industria apărării, cu privire la domeniile industriale și tehnologice, precum și la aptitudinile și competențele în cazul cărora dependențele de entități din afara UE ar putea pune în pericol libertatea de acțiune a UE în domeniul apărării.

²⁵ Ținându-se seama de inițiativele existente, cum ar fi Agenda strategică cuprinzătoare a cercetării și componentele tehnologice de bază ale acesteia, dezvoltate în cadrul Agenției Europene de Apărare.

Pentru a menține capacitatea de stimulare a FEA în contextul majorării cheltuielilor naționale de apărare, Comisia va lua în considerare consolidarea bugetului său, în cadrul revizuirii generale a priorităților din cadrul evaluării la jumătatea perioadei a CFM. Pe deasupra, astfel cum s-a anunțat în pachetul privind apărarea din februarie, Comisia analizează modalități de revizuire a bonificațiilor din cadrul FEA pentru a sprijini și mai mult achizițiile comune de capacități dezvoltate datorită sprijinului financiar din partea FEA.

În cele din urmă, Comisia va asigura atractivitatea fondului pentru noii participanți și va sprijini inovarea în domeniul apărării, împreună cu AEA, prin intermediul sistemului UE de inovare în domeniul apărării, recent anunțat. În acest scop, Comisia va accelera concretizarea inițiativei **CASSINI pentru apărare**, anunțată în pachetul privind apărarea drept componentă a sistemului UE de inovare în domeniul apărării. Inițiativa va cuprinde un **mecanism de finanțare mixtă în cadrul InvestEU**, menit să sprijine inovarea și destinat IMM-urilor și întreprinderilor cu capitalizare medie care dezvoltă tehnologii de apărare, în cooperare cu Fondul European de Investiții.

5.7 Consolidarea sprijinului BEI pentru apărare

Gradul ridicat de amenințare la adresa securității cu care se confruntă UE și necesitatea de a utiliza într-un mod cât mai eficace toate instrumentele aflate la dispoziția sa impun o intensificare a sprijinului acordat industriei europene de apărare și achizițiilor comune din acest domeniu de către Banca Europeană de Investiții, pe lângă sprijinul său continuu pentru dubla utilizare. Recenta inițiativă strategică pentru securitatea europeană (ISSE) a băncii va pune la dispoziție finanțări pentru activitățile neesențiale din domeniul apărării; potrivit estimărilor inițiale, aceste finanțări se vor ridica la aproximativ 6 miliarde EUR până în 2027 și vor acoperi domenii în care s-au constatat disfuncționalități clare ale pieței (de exemplu, nefocalizarea pe capacitatea de producție). Inițiativa se va axa pe cercetarea, dezvoltarea și inovarea cu dublă utilizare, pe infrastructura de securitate civilă și pe proiectele tehnologice de vârf, de la Noul Spațiu, inteligența artificială și tehnologiile cuantice la securitatea cibernetică și biosecuritate²⁶. În mod similar, implicarea băncii în mecanismul financiar de cooperare inițiat de AEA - atunci când aceste va începe să funcționeze - se va limita la dezvoltarea tehnologiilor cu dublă utilizare care urmează să vină în sprijinul obiectivelor politicii PSAC.

În acest context, banca și-ar putea extinde investițiile către promotorii și partenerii interesați în ceea ce privește sprijinirea unor proiecte de cooperare în materie de C&T, și anume realizate în comun de două sau mai multe state membre, inclusiv a unor proiecte din cadrul PESCO. Grupul BEI ar urma să sprijine și consolidarea IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare medie de-a lungul lanțului de aprovizionare, prin împrumuturi intermediare cu parteneri financiari. În cele din urmă, colaborând cu promotorii în primele etape ale dezvoltării proiectului lor, Grupul BEI ar putea consolida viabilitatea modelului de afaceri al tehnologiilor emergente esențiale pentru viitorul industriei de apărare a UE.

De asemenea, BEI ar putea juca un rol care să permită extinderea pe termen scurt a producției industriei de apărare și eforturile de modernizare pe termen lung. În acest scop, BEI și acționarii săi, statele membre, ar trebui să fie invitate să stabilească dacă, în actualele condiții de piață și geopolitice, ar trebui să își extindă sprijinul la aceste proiecte industriale din domeniul apărării, adaptându-și, dacă este necesar, politica de acordare de împrumuturi.

²⁶Conferința anuală a AEA privind „Inovarea în apărarea europeană”, 7.12.2021.

Acțiuni de sprijinire a cooperării europene în domeniul apărării

- Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției vor institui imediat un **grup operativ pentru achiziții publice comune în domeniul apărării**, pentru a coordona răspunsul UE la nevoile urgente pe termen foarte scurt, în special refacerea stocurilor.
- Comisia va lansa un instrument pe termen scurt pentru consolidarea capacităților industriale europene din domeniul apărării prin achiziții publice comune
- Comisia va propune, până în al treilea trimestru al anului 2022, un regulament privind investițiile europene în domeniul apărării, în cadrul căruia se vor defini condițiile și criteriile de constituire a consorțiilor europene pentru capacități de apărare, ca bază pentru scutirea de TVA a achizițiilor comune și ca mecanism (care va include o posibilă cofinanțare) pentru proiectele europene de apărare de mare interes comun.
- Se are în vedere o funcție comună de programare și de achiziții publice în domeniul apărării la nivelul UE.
- Comisia va propune o inițiativă privind materiile prime critice, inclusiv măsuri legislative, pentru a facilita, printre altele, accesul industriei de apărare la materiile prime critice, consolidând astfel reziliența și securitatea aprovizionării în UE.
- În cadrul revizuirii generale a priorităților din cadrul evaluării la jumătatea perioadei a CFM, Comisia va lua în considerare consolidarea bugetelor Fondului european de apărare și a mobilității militare prin intermediul Mecanismului pentru interconectarea Europei.
- BEI ar trebui să își intensifice sprijinul acordat industriei europene de apărare și achizițiilor comune, pe lângă sprijinul pe care îl acordă în prezent dublei utilizări.
- Comisia va elabora măsuri suplimentare (de exemplu, cereri coordonate între instrumentele UE existente și împrumuturile BEI) pentru a sprijini tehnologiile critice și capacitățile industriale prin dezvoltarea de proiecte strategice.
- Comisia va avea în vedere posibile modificări ale cadrului pentru cercetarea și inovarea cu dublă utilizare, în scopul de a îmbunătăți sinergiile dintre instrumentele civile și cele din domeniul apărării.

6. Recomandări

Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful Agenției Europene de Apărare recomandă Consiliului European să aprobe prezenta analiză, subliniind necesitatea de a remedia în mod urgent și colectiv deficitul Europei în materie de investiții în domeniul apărării pe termen scurt și mediu și să invite:

- Comisia și Înalțul Reprezentant/șeful agenției să instituie imediat un **grup operativ care să coordoneze necesarul de achiziții publice pe termen foarte scurt din domeniul apărării** și să colaboreze cu statele membre și cu producătorii din domeniul apărării din UE pentru a sprijini achizițiile publice comune care au drept scop refacerea stocurilor, având în vedere în special sprijinul acordat Ucrainei;
- Comisia să propună un **instrument pe termen scurt pentru consolidarea capacităților industriale europene din domeniul apărării prin achiziții publice comune**;
- Comisia să prezinte, până în al treilea trimestru al anului 2022, o propunere de regulament de instituire a unui **program european comun de investiții în domeniul apărării (EDIP)**,

care să includă un mecanism pentru scutirea de la taxa pe valoarea adăugată (TVA) și pentru proiectele europene de apărare de mare interes comun;

- Statele membre, Întitul Reprezentant/șeful agenției și Comisia să aibă în vedere o **funcție comună a UE de programare strategică și de achiziții publice în domeniul apărării**;
- Comisia să propună măsuri suplimentare pentru a **cartografia actualele capacități de producție industrială ale UE și capacitățile suplimentare necesare** și pentru a consolida capacitățile și reziliența sectorului industrial și al tehnologiei de apărare european;
- **BEI să stabilească dacă, în actualele condiții de piață și geopolitice, ar trebui să își consolideze sprijinul pentru apărarea europeană**, inclusiv pentru capacitatea de producție industrială, adaptându-și, dacă este necesar, politica de acordare de împrumuturi, și să invite statele membre - acționarii săi - să sprijine acest proces.